

Rom-guide.dk er Danmarks store internetportal til Rom. Her kan du finde hoteller, lejligheder og andre overnatnings-tilbud, omtale af byens seværdigheder og mange praktiske oplysninger til brug for den kommende rejse.

Rundvisning i Pompeji

Pompeji nås bedst ved at tage toget Circumvesuviana fra Napoli til Sorrento med stop på Stazione Pompeji Scavi.

Stationen ligger lige ud for hovedindgangen til området, Porta Marina. Området kan også nås på Circumvesuviana-linien Napoli – Sarno med stop ved stationen Pompeji Valle.

Herfra er der kort vej til den alternative og mindre indgang gennem Porta di Nola.

Anlægget er åben alle dage undtagen 1. januar, 1. maj og 25. december.

Åbningstider: Fra 1. april – 31. oktober fra kl. 8.30 – 19.30, billetsalg slutter kl. 18.00
Fra 1. november – 31. marts kl. 8.30 – 17.00. billetsalg slutter kl. 15.30

Entre: 10 euro for 1-dagsbillet, halv pris for skoleelever mellem 18-25 år. For EU-borgere under 18 eller over 65 år er der gratis adgang.

Fællesbillet for Pompeji og Herculaneum (samt udgravningerne i Oplonti, Stabia og Boscoreale) og gældende 3 dage koster 18 euro, og 9 euro for skoleelever mellem 18-25 år. Artecard Campania kan også anvendes.

Pompejis historie:

Byen er sandsynligvis grundlagt i det 6. årh. før vor tidsregning, i hvert fald stammer de ældste dele af byen fra denne periode. Udgravninger fra disse ældre lag har også vist, at byen flere gange var blevet ramt af udbrud fra Vesuv.

Som for Herculaneum var byen i begyndelsen under forskellige syditalienske folkestammer, især under samnitternes herredømme, men allerede omkring år 250 år efter sin grundlæggelse kom byen, især på grund af sin handelsbetydning under romersk dominans.

Byen havde dog i denne periode et udstrakt selvstyre. I den romerske republik's seneste årtier fik byen mere formelt status af romersk koloni, Colonia Pompeianorum, med embedsmænd udnævnt af det romerske senat og med en regulær romersk garnison i forlægnings.

I sin storhedstid havde byen en befolkning på mere end 20.000 indbyggere. På grund af sin beliggenhed ved floden Sarno og den direkte forbindelse som til havet fik Pompeji hurtigt stor betydning som udskibningshavn for de store mængder landbrugsprodukter, korn, grøntsager, vin og olivenolie der havde de bedste dyrkningsbetingelser på den lave og frugtbare vulkanske slette der omgav byen. Store varemængder fandt dog også vejen nordpå over land ad Via Appia til Rom.

Ud over sin betydning som vigtig handelsby var Pompeji også populær som "landliggerby" for den jordbesiddende overklasse. Illustre personer som både Cicero og Kejser Claudius havde således fornemme landvillaer i området.

Mysterievillaen i udkanten af Pompeji er et fornemt eksempel på denne type villabebyggelse. Denne position som sommerresidens for velhavere gjaldt dog i endnu højere grad for en by som Herculaneum. For det store, for Pompeji, altødelæggende udbrud af Vesuv, havde man fået et forvarsel i år 62, da et større jordskælv i området forvoldte mange skader på byen.

Alligevel startede man genopbygningen af byen med tro på fremtiden indtil katastrofen indtraf den 24. august år 79. Vi er så heldige, at vi har en øjenvidneskildring af Vesuv's udbrud, da forfatteren Plinius den Yngre har beskrevet katastrofen, under hvilken hans adoptivfar, Plinius den Ældre, mistede livet.

Masser, udspytet fra Vesuvus indre, samlede sig som en 4 km³ uhyre varm støvmasse af pimpsten og aske over vulkanens top, en såkaldt pyroklastisk sky.

Plinius sammenligner den i udseende med et pinjetræ. På grund af det enorme overtryk blev skyen de første timer hængende over Vesuv, og de første massive ødelæggelser i området blev forårsaget af kraftige jordskælv, der også medførte at havet trak sig væk fra kysten kun for at komme tilbage igen som en tsunami-bølge, der medførte at mange druknede under flugt fra byerne omkring Vesuv.

Også ifølge Plinius så man pludselig den store støvsky kollapse og vælte ned ad Vesuvus sider med en altødelæggende kraft og varme.

Denne katastrofale kollaps skyldtes trykkudligningen. Man har lavet afstøbninger af godt 1200 ofre for udbruddet i Pompeji og godt 250 i Herculaneum, men der er ingen tvivl om at udbruddet kostede mange flere tusinder livet. Pompeji repræsenterer et "uspuleret" øjebliksbillede af en romersk provinsby, da byen efter katastrofen blev glemt under de enorme vulkanske masser og først for alvor blev genopdaget i 1748.

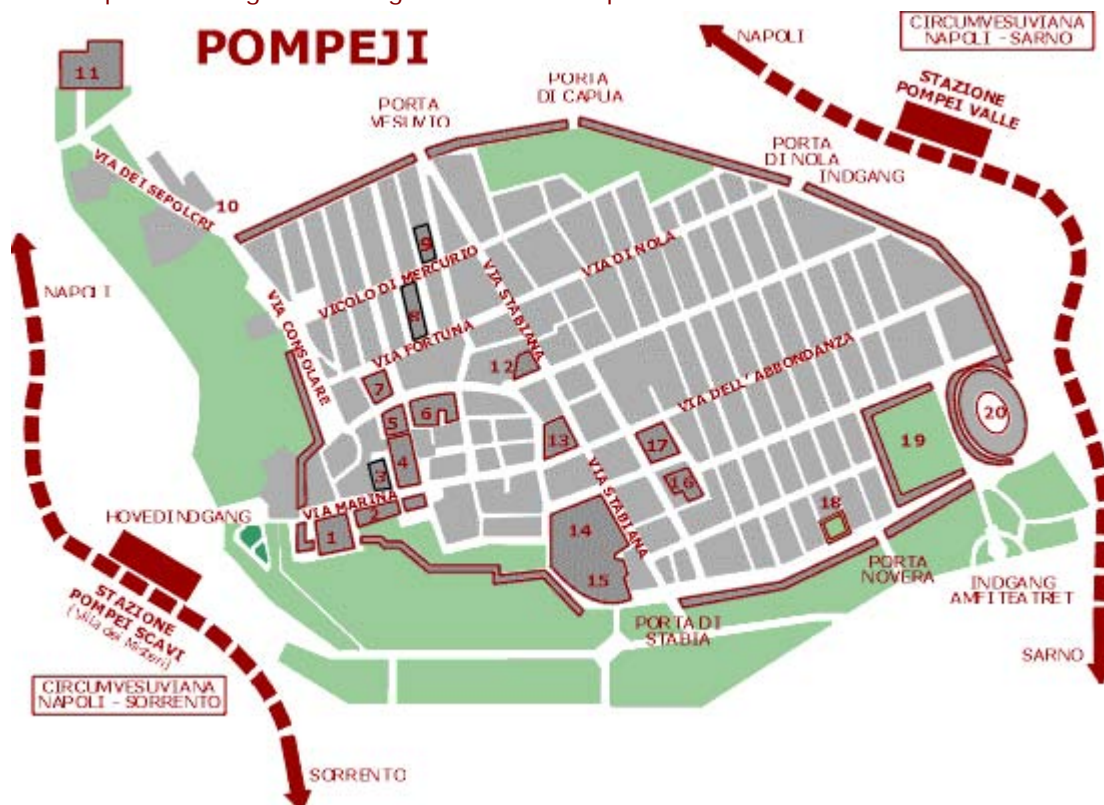
I 1860 begyndte man en mere videnskabelig og systematiseret udgravning af området under ledelse af arkæologen Guiseppe Fiorelli. Det var også ham der opfandt den specielle afstøbningsteknik der har bevaret de mange gipsfigurer af mennesker og dyr i deres dødsøjeblik under katastrofen.

Selv i dag viser det antikke Pompeji sin kommercielle betydning: Langt størsteparten af indbyggerne i den moderne by Pompei, arbejder inden for turist- og serviceområdet med relation til Pompeji. Dette kan ikke undre, når man tænker på, at Pompeji i dag er det mest populære enkeltstående turistmål i Italien med mere end 2½ mill. årlige besøgende.

Pompeji er med rette blevet optaget på Unescos World Heritage liste.

Tur gennem Pompeji:

Her kan du komme på en slentretur gennem Pompeji. Der er uendeligt meget seværdigt i Pompeji. Beliggenheden på de udvalgte seværdigheder kan du se på den nummererede

1. Havne-porten

Porta Marina – En af de i alt 7 porte der brød muren omkring Pompeji og den primære der åbnede op ned mod Sarnofloden og havnen, der dengang lå umiddelbart i forlængelsen af byen.

I dag ligger kystlinien mere end 1 km. borte. Porta Marina var todelt med en stor åbning for den kørende trafik og en mindre for den gående trafik. Fraværet af hjulspor i vejbelægningen gennem den store port har ledt til antagelsen af, at den primære fragt til og fra havnen blev fortaget på muldyr og æsler.

På den venstre side af Via Marina ses et større termeanlæg med en del vægdekorationer, men badene er ikke så velbevaret som byens øvrige termeanlæg.

2. Basilikaen

Basilica – På højre side af Via Marina finder man dette imponante bygningsværk på 55 x 24 m. der både var juridisk-, børs- og bankcentrum i Pompeji.

Indgangen lå ud mod Forum. Basilikaen stammer fra det 2. årh. før vor tidsregning. Det inderste centrale rum har været båret af 28 søjler på godt 10 m. højde. For enden af anlægget ligger et 2 m. højt podium. Her sad de udvalgte dommere, når der førtes offentlige retssager i byen.

Den 3-skibede grundplan med afrundet apsis for enden spejler grundplanen for alle senere større kristne basilikaer.

3. Templet for Apollon

Tempio di Apollo – templet for solens, lyset, musikken og spådommens gud. Det er et af byens ældste templer.

Udgravninger har afsløret, at templets ældste dele stammer helt tilbage fra byens grundlæggelse i det 6. årh. før vor tidsregning. Det er da også stærkt præget af tidlig italisk tempelstil: Todelt trappe, først op til et offeralter og dernæst op til det inderste rum, Cellaen, med et fint flerfarvet marmorgulv.

I dag står til der 2 kopistatuer i bronze af Apollon med bue og pil og til højre hans søster Artemis. Originalerne står, som det gælder for alle fundne statuer og figurer i Pompeji, i Nationalmuseet i Napoli.

På en jonisk søjle til venstre for trappen ses et fint udskåret solur.

4. Forum

Foro Pompeianorum – Centrum i byen, om end ikke centralt beliggende efter at byen har vokset sig større og større. Godt 150 lang og 40 meter bred har det været det centrale område omkring hvilket det politiske, økonomiske og religiøse liv har blomstret i de vigtigste templer, på afstemningspladsen, Comitia, og på den overdækkede markedsplads, Macellum.

I modsatte ende af Forum har ligget de offentlige embedsboliger for borgmestrene, Duoviri, og de kommunale embedsmænd, Aediles. På den lange østside lå mange butikker og på vestsiden lå byens fængsel, latrinbygninger, kornmagasiner samt kontoret for vægt og mønt.

Rækker af større og mindre søjler pladsen rundt giver kun et svagt indtryk af stedets oprindelige udseende, hvor der pladsen rundt var portico-søjler i 2 etager, nederst doriske søjler og øverst joniske. Pladsen var orienteret i længderetningen lige mod Vesuv.

Hele vejen rundt ses baserne for talrige statuer, herunder også rytterstatuer. De bedste kan i dag ses på Nationalmuseet i Napoli.

5. Templet for Jupiter

Tempio di Giove – Byens og romernes vigtigste gud, Jupiter, statens beskytter, lyset, sejrens og himmelhvælvets gud og med direkte religiøse aner tilbage til grækernes Zeus. Ikke meget af templet kan ses i dag, da det blev svært beskadiget ved det store jordskælv i år 62, der forvarslede katastrofen i år 79.

På siderne af templet har ligget templer for Juno og Minerva, romernes capitolinske treenighed. Yderst ses buerne fra de 2 triumfbuer der har afsluttet Forum mod nord.

6. Markedspladsen

Macellum – Byens store fødevaremarked og bygget ret sent i Pompejis historie. Bag en central søjlebåren Portico ligger den store centrale og runde og oprindeligt overdækkede plads, hvor der i midten har ligget en rund bygning. Hele anlægget har været omgivet af handelsbutikker med åbning ud mod den runde plads og med lager bagved og bolig på 1. sal.

På den ene endeside har stået en række statuer af kejsere og betydningsfulde lokale borgere. De kan i dag ses på Nationalmuseet i Napoli.

7. Termerne ved Forum

Terme del Foro – I betragtning af at badene ligger i forbindelse med det centrale torv, er de ikke særlig store. Smukke stukdekorationer er bevaret i de forskellige rum og varmtvandsbadet, Caldarium, kan man se basen til et fontæne-bassin med en fin inskription i metalbogstaver med navnene på fontænenes givere (borgmestrene) og hvor meget den har kostet (5.250 sestertier).

Der er ikke separat afdeling for kvinder og mænd i denne terme. Det betød dog ikke at kønnene her badet sammen, sandsynligvis var badene kun åbne for kvinder om formiddagen og for mænd om eftermiddagen.

8. Faunens Hus

Casa del Fauno – Navnet stammer fra den lille bronzefigur af en dansende faun der blev fundet i dette rigmandshus som har en udstrækning på hele 80 x 35 m.

Ellers skal man til Nationalmuseet for at se villaens største attraktioner: Den kæmpestore og vidunderlige mosaik af Alexander den Store i kamp mod perserkongen Darius (består af 1½ mill. mosaikstifter), samt flere lige så fantastisk detaljerede dyremosaikker, bl.a. Havdyrs-mosaikken, Nilmosaikken, Kattemosaikken m.fl.

Sidste nyt: Alexander-mosaikken er ved hjælp af computerteknik og en speciel skæremaskine blevet kopieret, og denne kopi er nu blevet nedlagt på den originale plads i exedraen i Faunens Hus. Ved et husets indgange ses en latinsk inskription: HAVE – Velkommen, og det vil du også være.

9. Vettiernes Hus

Casa dei Vettii – Den absolutte pragtvilla i Pompeji. Vettiernes var en rig købmandsfamilie der har haft økonomisk mulighed for at udsmykke deres hjem efter alle kunstens regler.

På nationalmuseet i Napoli kan man se en meget smuk model af huset i den sal der rummer de talrige og kostbare fund fra villaen. Stedet er altid velbesøgt, da man lige inden for indgangen bag en glasplade kan se et portræt af den potente og frække frugtbarhedsgud Priapos, der er i gang med en ofte misundt aktivitet, nemlig at veje sin helt enorme fallos på en vægt. Huset har også en statue af den mere end veludstyrede herre.

Ellers kan man især beundre de mange dejlige vægmalerier i de mange fine rum, dels med mangeartede mytologiske scener, dels med charmerende hverdagsscener. Et raffineret rigmandshjem, der også har haft overskud til at gøre opmærksom på livets mere lystige sider.

10. Herculanum-porten

Porta Ercolano – Det anbefales at man følger vejen ud af byen gennem denne port og videre ad Via dei Sepolcri, hvor man får det bedste indtryk af de mange rigmandsgrave der flankerer denne vej på begge sider ned mod Mysterievillaen.

Porten har 3 åbninger. En bred midterport til den kørende trafik flankeres af 2 mindre porte til den gående trafik.

11. Mysterie-villaen

Villa dei Misteri – Denne landlige pragtvilla uden for selve byen har siden sin udgravning i starten af 1900-tallet haft status af det berømteste "sight" i Pompeji.

Den har ligget på et oprindeligt let skrånende plateau, hvorfra husets beboere har haft en pragtudsiget til Napolibugten. Villaens ældste dele stammer tilbage fra det 2. årh. før vor tidsregning, men villaen er kontinuerligt blevet om- og udbygget frem til katastrofen ved Vesuvs udbrud.

De berømte vægmalerier, som villaen har fået navn efter, stammer fra overgangen mellem den romerske republik og kejsertid. Vægmalerierne, der er i naturlig størrelse, giver en fremstilling af ceremonierne ved indvielsesritualerne under Dionysos-festerne.

Dionysos var den græske pendant til romernes vingud Bacchus. Festerne foregik ved natlige og vildt opstemte og berusende danse med blodige dyreofringer.

Er man i Pompeji må man ikke springe dette sted over, selvom det ligger lidt uden for byen.

12. Bordellet

Lupanare – Det største af flere bordeller i byen med hele 3 indgange, en del restaureret, men stedet giver et levende indtryk af mulighederne inden for branchen. Særskilte aftrædelsesrum både i stueplan og på 1. sal, udstyret med en stenbænk, hvorpå man lagde en madras.

Vægmalerier gør iøjnefaldende og uden falbelader opmærksom på hvilke ydelser man kunne købe på stedet, og mange kunder har bramfrit i grafittiform gjort opmærksom på, hvad man fik eller ikke fik eller kunne få for sine sparepenge.

13. De stabianske Bade

Terme Stabianae – Den største af flere badeanstalter i Pompeji. Med indgang fra Via dell'Abbondanza kommer man først ind på en åben plads omgivet af en søjlegang. Her har man kunnet slappe af eller haft mulighed for forskellige idrætsaktiviteter. Derfra kommer man i rækkefølge ind til de 3 bade, Frigidarium, Tepidarium og Caldarium, som man fik tilbudt at dyppe sit luksuslegeme i.

Først det kolde i smukt rundt lokale, derpå det tempererede for så at slutte badeaktiviteterne i det varme bad. Rækkefølgen kunne dog variere, alt efter temperament.

I kvindernes afdeling, der er adskilt fra den mandlige, sprang man det kolde gys over. Udgravninger har fastslået at badene blev voldsomt skadet ved jordskælvet i år 62, og at badene endnu ikke var genåbnet ved Vesuvs udbrud.

14. Det store Teater

Teatro grande – Kunne rumme ca. 5000 tilskuere, opført ca. år 80 før vor tidsregning, men ombygget flere gange, sandsynligvis også med mulighed for at overdække teateret med et sejldugstag.

Teatret er anlagt på en naturlig skråning, hvad der har lettergjort de store dimensioner.

Den ordinære borger har haft plads på de øvre rækker, medens de mere betydningsfulde har haft deres plads på de forreste rækker, hvor sæderne er bredere og mere komfortable samt i de to sidebokse over sideindgangene.

Scenens baggrund dannes af en murstruktur med 3 indgange, der skulle imitere en bygning og på siderne ses huller igennem hvilke scenefolk ved hjælp af et sindrigt tovsystem opererede scenetæppet og forskellige rekvisitter.

Teatret blev alene brugt til de tre teatergenrer vi kender fra antiken: Tragedier, komedier og farcer.

15. Det overdækkede Teater

Teatrum Tectum – også kaldet Odeion-teatret – var overdækket med et trætag. Bag teatret lå oprindelig en søjlebåren foyer-bygning, der senere blev omdannet til gladiatorkaserne. Talrige fine våbenfund fra stedet er i dag udstillet på Nationalmuseet i Napoli.

Teatret blev alene brugt til koncerter og oplæsninger. Det er som det store teater først bygget efter at romerne blev herrer i byen i den sene republik og en indskrift fortæller, at det blev bygget af borgmestrene Gaius Quintius Valgus og Marcus Porcius der også har ansvar for opførelsen af Amfiteatret. Travle bygherrer.

16. Menanders Hus

Casa del Menandro – har fået navn efter et fint portræt af den græske komediedigter Menander ved siden af en kollega, sandsynligvis Euripides, der kan ses i dette fine eksempel på en patriciervilla.

Huset har en flot forhal med doriske søjler, et meget velbevaret køkken samt en kælder, hvor man har fundet langt over 100 meget smukke sølvvarer. Derudover rummer villaen en række repræsentative rum, et lille badeanlæg, bibliotek, familiekapel med portrætmasker af afdøde familiemedlemmer samt staldbygninger for enden af haveanlægget.

I de sidste kan man se en fint rekonstrueret hestevogn, hvor delene i bronze er originale. Overalt ses gulve i smukke mosaikmønstre og dejlige vægmalerier med scener fra bl.a. den trojanske krig og forskellige landlige jagtmotiver.

17. Stefanus værksted

Fullonica di Stephanus – Det bedst bevarede af mange klædefarverier i Pompeji. Farveriet lå i stueetagen, medens beboelsen lå på 1. sal.

Et stort bassin til farvning af klædet er især meget velbevaret. Derudover kan man se resterne af en tøjpresse og endvidere påkalder et køkkenrum og et latrin især interesse. For enden af det lille haveanlæg ligger mindre rum, der blev brugt i farvnings- og tørringsprocesserne.

Huset ligger ud til Via dell'Abondanza, der var den travle butiks- og handelsgade i byen. Her lå dør om dør købmænd, vindhandlere, grønthandlere, bagerier, smede, skomagere, barer m.m. Bemærk de fine trædesten i brolægningen, så man kunne komme tørskoet over gaden.

18. De flygtendes have

Orto dei Fuggiaschi – I haveanlægget til et hus, der rummede faciliteter beregnet til vinproduktion, fandt man ved udgravninger i 1961 talrige sammenflettede hulrum i det tykke askelag fra katastrofen i år 79.

Ved udfyldning med gips efter Fiorellis metode afslørede det afstøbningerne af 13 personer, mænd, kvinder og børn, der led kvælningsdøden ved Vesuvs udbrud.

Ingen kan se disse afstøbninger uden at blive grebet af dette dramatiske og ekspressive udtryk for rædsel og panik i et kollektivt dødsøjeblik.

19. Palestraen

Palestra – Denne blanding af et idrætsanlæg og et socialt samlingssted blev bygget i tidlig kejsertid og i tilknytning til amfiteatret der ligger i umiddelbar forlængelse af dette fine kvadratiske anlæg på godt 140 x 140 m.

Hele vejen rundt er anlægget omgivet af en fin søjlebåren portico-gang og dobbeltrækker af platantræer har også besmykket anlægget. Centralt i Palestraen ligger et svømmebassin, Natatio, på 35 x 25 m. med både lav og dyb ende.

Palestraen blev brugt af såvel gladiatorerne ved amfiteatret som byens unge mænd, der her både modtog undervisning og kunne se og prøve at imitere de store og stærke drenges træning til kampene i amfiteatret.

Der er gjort mindre fund af gladiatorrelateret udstyr i området.

20. Amfiteatret

Amfiteatro – det ældst kendte romerske amfiteater, bygget år 80 før vor tidsregning og samtidig med den romerske erobring af Pompeji.

Dette skete på ordre af de af Rom indsatte borgmestre, Gaius Quintius Valgus og Marcus Porcius der også har ansvar for opførelsen af de 2 teatre i Pompeji. Anlægget ligger i udkanten af byen, så til- og afstrømning af de ca. 20 000 tilskuere, som anlægget kunne rumme, kunne ske uden om byen. I år 59 udbrød der blodige optøjer i arenaen mellem tilhængere af Pompeji og byen Nuceria.

Disse optøjer kan ses på et vægmaleri i Pompeji. Efterfølgende nedlagde det romerske senat forbud mod brug af amfiteatret gennem en 10 års periode, et forbud der dog blev ophævet efter jordskælvet i år 62.

Et stort antal gladiatorvåben og andet kampudstyr er blevet fundet i en tilbygning i den ene ende af amfiteatret, der tjente som kaserne for gladiatorerne.

Disse meget velbevarede fund kan ses i en instruktiv udstilling på nationalmuseet i Napoli.